

Regeringen
Jordbruksdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss 2006-04-11 ang. framställningar om ändring i jaktförordningen

Jo 2004/1826, 2721, 2828, och Jo 2005/2828

Svenska Jägareförbundet får med anledning av rubricerad remiss anföra följande. Remissen omfattar fyra förslag till ändringar i jaktförordningen (JF).

- Ändrad lydelse av 21§ JF i syfte att underlätta för rörelsehindrade att bedriva jakt. (Svenska Jägareförbundet)
- Ändrad lydelse av jaktförordningens bilaga 5 i syfte att nå en bättre överensstämmelse med berörd lydelse i Fågeldirektivet. (Svenska Jägareförbundet)
- Ändrade allmänna jakttider för dovhjort och kronhjort. (Länsstyrelsen i Södermanland)
- Generell möjlighet att riva bäverdammar i vissa situationer. (Tiveds Energi AB)

Utöver detta har Jägareförbundet tagit del av Jordbruksdepartementets remiss ang. förslag från LRF Skåne och Jägareförbundet Skåne om ändrad jakttid på ringduva (Jo 2006/375). Samtidigt med yttranden över dessa förslag vill Jägareförbundet ta tillfället i akt att dels erinra om tidigare aktualiserade förslag till ändringar i jaktförordningen och dels framföra ytterligare några förslag till förändringar.

Sammanfattning

- Svenska Jägareförbundet vidhåller de förslag till förändringar som förbundet fört fram vad avser 21§ JF samt bilaga 5 JF.
- Jägareförbundet tillstyrker förslaget om att den allmänna jakttiden för dovhjort utökas på så sätt att hind och kalv blir lovligt även under brunstuppehållet. Övriga förslag avseende dovhjort avstyrks.
- Jägareförbundet avstyrker förslaget om utökad allmän jakttid på kronhjort.
- Jägareförbundet vidhåller tidigare lämnat förslag om utökad allmän jakttid på grågås och kanadagås samt ändrade skyddsjakttid för grågås.
- Jägareförbundet föreslår införande av skyddsjakt på vitkindad gås på Gotland.
- Jägareförbundet tillstyrker förslaget om tidigarelagd jaktpremiär för ringduva, dock med tilläget att det ska gälla hela landet.
- Jägareförbundet föreslår utökad jakttid för kråka, kaja och skata
- Jägareförbundet föreslår återgång till allmän jakttid för mink samt den särskilda skyddsjaksbestämmelse som tidigare gällde
- Jägareförbundet föreslår återinförande av skyddsjakt på. årsunge av rödräv med hänsyn till viltvården..
- Jägareförbundet föreslår ändrad tillåten tid för användning av hund som förföljer vildsvin.
- Jägareförbundet avstyrker förslaget om generell möjlighet att i vissa fall riva bäverdammar, men föreslår samtidigt att möjlighet till flerårig dispens införs.

Särskild motivering

Dovhjort

Dovhjorten har under senare tid ökat i många områden vilket medfört ett behov av utökad möjlighet till att reglera dovhjortsstammarna. I praktiskt taget all viltförvaltning är det genom att öka eller minska hondjursavskjutningen som man effektivast styr en viltstams utveckling. För att motverka den snabba expansionen av dovhjort har länsstyrelserna i vissa områden inte sällan meddelat särskilda tillstånd till jakt efter hind och kalv under brunstuppehållet. Jägareförbundet anser att utvecklingen av den verksamheten – som haft sitt berättigande – gett sådana erfarenheter att tiden är mogen för att införa en allmän jakt efter hind och kalv under den aktuella tiden (21 okt. – 15 nov.) Detta skulle samtidigt ge administrativa vinster för länsstyrelserna i de aktuella länen. Förslaget tillstyrks.

Jägareförbundet ser dock inget bärande motiv till att, som länsstyrelsen föreslår, utöka jakttiden för hind och kalv att starta redan från 16 augusti. Med hänsyn till att dovhjortskalvarna under denna tid är förhållandevis små kommer jakttiden att utnyttjas lika lite som jägarna idag nyttjar möjligheten att jaga rådjurskid i september. Jägareförbundet avstyrker att man inför en jakttid som varken har ett jaktligt intresse eller har en reell effekt på regleringen av en klövviltstam.

Kronhjort

Inom jägarleden råder det delade meningar om det lämpliga i att tillåta jakt på kronhjort under februari månad. Främsta skälet till tveksamheten inför detta är kronhjortens reproduktionsbiologi. Kronhjorten har en tidigare fosterutveckling än dovhjorten vilket innebär att dräktiga kronhjortshindar har långt gångna foster i februari månad. Vid en avvägning mellan ett etiskt ställningstagande och behovet av en utökad jakt - under en månad då det dessutom finns risk för besvärliga snöförhållanden - anser förbundet att förslaget inte är motiverat att genomföra. Förslaget avstyrks.

Vildsvin

Vildsvinen etablerar sig i många nya områden och tillväxttakten i vildsvinspopulationen är hög. Den generösa jakttiden och de i vissa avseenden speciella förutsättningar som gäller i samband med förvaltningen av våra vildsvinsstammar innebär flera jaktetiska ställningstaganden. När och på vilket sätt jakten ska ske i förhållande till vildsvinets något diffusa reproduktionssäsongen är en i jägarled återkommande och berättigad fråga. De erfarenheter vi hittills uppnått i vildsvinsförvaltningen i kombination med de resultat som kommit ut från vildsvinsforskningen pekar på att det ännu finns behov av en bättre anpassning av regelverket för vildsvinsjakten.

Den anpassning som Jägareförbundet i nuläget ser som mest angelägen berör hundanvändningen. I första hand är det möjligheten att använda hund tidigt på säsongen - redan från 1 augusti - som enligt förbundets mening starkt kan ifrågasättas. De hundar som används vid jakt efter vildsvin är vanligtvis inte särskilt "artspecifika" så att de bara förföljer vildsvin. Risken är därför uppenbar att de även förföljer hjort och rådjur under den tid då hundar inte får användas för dessa arter vare sig det gäller jakt eller jaktträning. De rent ställande hundraserna som används vid älgjakt är ofta lämpliga även till vildsvin och då är risken naturligtvis mindre att hunden förföljer hjort och rådjur. Med hänsyn både till kulingarnas storlek och till risken för oacceptabla störningar på hjort och rådjur anser Jägareförbundet att hundanvändning vid jakt efter vildsvin ska samordnas med tiden som gäller för hjort och rådjur d.v.s. 1 okt. – 31 jan.

I och med att det finns ett behov och även en möjlighet att jaktträna älghundar från 21 aug. och att dessa inte sällan även används för att ställa vildsvin, anser förbundet att man måste hitta en lösning som medger att ställande hund kan användas för jaktträning på vildsvin från samma tidpunkt som för älg. Mot bakgrund av detta föreslår Jägareförbundet att 16 § jaktförordningen ändras så att hund som förföljer vildsvin får användas under tiden 21 aug. – 31 jan. Samtidigt föreslås att jakttiden för vildsvin tillförs en begränsning innebärande att vildsvinsjakten fram till 30 sep. endast får ske som smyg- och vaktjakt.

Grågås och Kanadagås

Vad gäller jakttiden på grågås och kanadagås får Jägareförbundet erinra om förbundets yttrande till departementet 2004-02-16 (dnr Jo 2003/1384 m.fl.) med förslag om ändrad allmän jakttid för båda arterna, ändrad skydds jakt på grågås samt slopat förbud mot jakt dagligen efter kl.11.00 i samtliga berörda fall. Förslaget som alltjämnt är aktuellt lyder.

Grågås

*Hela södra området utom Gotland 11 aug. – 31 dec. Gotland 20 juli – 15 sep.
Norra området utom gränsälvsområdet: 21 aug. – 31 dec. Gränsälvsområdet: 20 aug. kl.11.00 – 31 dec.*

Kanadagås

Södra området 11 aug. – 31 dec. Norra området utom gränsälvsområdet: 21 aug. – 31 dec. Gränsälvsområdet: 20 aug. kl.11.00 – 31 dec.

Skydds jakt grågås

Grågås som uppträder vid fält med oskördad gröda får jagas om det behövs för att förebygga skada i Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län den 20 juli – 20 aug., i övriga län den 20 juli – 10 aug. samt i Skåne, Halland och Blekinge län även den 1 jan. – 15 mars.

Vitkindad gås

Stora flockar om 1000-tals vitkindade gäss rastar årligen på Gotland (och Öland). På Gotland gör dessa fåglar stor skada på växande höstsådda grödor. Tillstånd till skydds jakt delas idag ut av Länsstyrelsen och årligen ges ca 25-50 tillstånd (omfattande max 50 fåglar per tillstånd). Flera klagomål gör gällande att detta förfarande är för långsamt och krångligt och att skydds jakt på enskilds initiativ skulle ge bättre precision för jakten och mindre frustration hos markägare. Utan att denna mycket begränsade jakt på något sätt skulle kunna hota populationen skulle detta medföra mindre frustration hos markägare och bönder och likaså mindre arbetsbörda för Länsstyrelsen. Skydds jakt på betande gäss har normalt en kortvarig effekt på valet av betesmarker. Sträcket av vitkindade gäss passerar oftast på några få veckor.

Svenska Jägareförbundet hemställer därför att möjligheten för skydds jakt på enskilds initiativ för att förhindra skador på växande grödor skall införas under tiden för då huvuddelen av det arktiska populationen passerar och huvuddelen av den Gotländska stammen redan flyttat d.v.s.1 okt – 15 nov enligt följande:

Vitkindad gås som uppträder vid fält med oskördad gröda på Gotland får jagas om det behövs för att förebygga skada den 1 okt-15 nov.

Ytterligare faktabakgrund till skydds jakt på vitkindad gås

Ursprunget för den svenska häckande populationen av vitkindade gäss har tidigare diskuterats (Svensson et. al. 1999). Idag är de flesta överens om att det var vilda arktiska gäss som la grunden och ett utbyte sker fortfarande med den arktiska populationen (t.e.x. Larsson et. al. 1988). Det första svenska vilda paret häckade på Gotland 1971 och populationen har sedan dess ökat i ett mycket högt tempo. Spridningen geografiskt började under 1980-talet och den vitkindade gåsen häckar i dag utmed hela den svenska ostkusten men huvudparten finns fortfarande på Gotland och Öland. Lokalt kan uppblandningen av förrymda gäss dock vara påtaglig (t.ex. Sörmlands skärgård). Den population som häckar i arktiska Sibirien passerar Sverige under vårsträcket i april och maj och höststräcket under september och oktober.

Det gotländska beståndet uppgick 2005 till ca 4 400 par men minskade drastiskt till säsongen 2006 till ca 2 700 par (Kjell Larsson muntl.). Orsaken är främst att en stor koloni (1 100 par) uttraderats p.g.a. räv. Beståndet på flera häckningsöar har troligen nått sitt maximum och regleras nu av täthetsberoende faktorer (Larsson & Forslund 1994). Huvuddelen av de gotländska gässen lämnar Gotland i slutet av september (Kjell Larsson muntl.) Hela den arktiska populationen passerar Östersjön under flytten (se karta) och dagsiffror om strax under 100 000 sträckande gäss förekommer nästan årligen utmed Ölands eller Gotlands östkust (SOF 2003, 2002, 2001, 2000).

Sträckväg för den Arktiska populationen av vitkindad gås. Häckningsområden i Sibirien och övervintring i Danmark och Holland (Från Madsen et. al. 1999)

Sträcket brukar komma igång i slutet av september och kan vissa år fortsätta in i mitten av november. De flesta år passerar huvuddelen av gässen på några få dagar. Den arktiska populationen (sibiriska som sträcker genom Östersjön) räknades till ca 267 000 individer 1997 och populationstillväxten var då omkring 7% per år (Madsen et. al. 1999). År 2006 beräknades populationen till ca 450 000 individer (Henk van der Jeugd muntl.)

Referenser

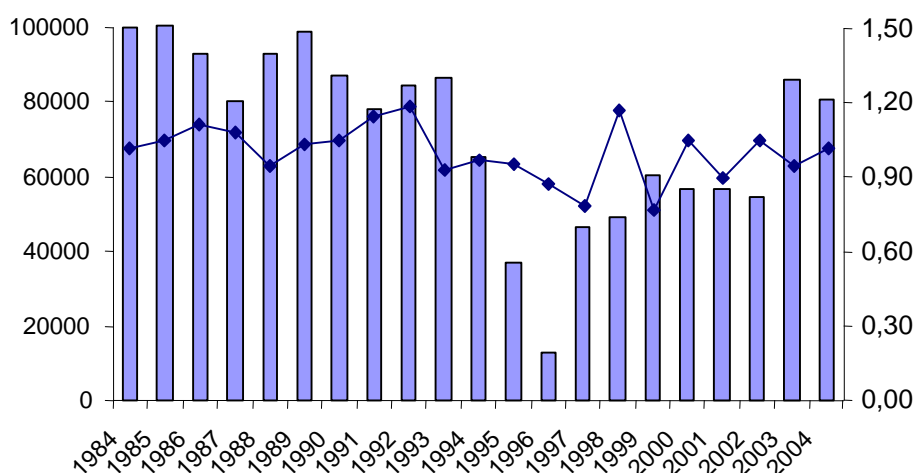
- Henk van der Jeugd, Muntlig kontakt. Forskare vid Sovon Dutch Centre for Field Ornithology, Applied Research department. Nederländerna.
- Larsson, K., Forslund, P., Gustafsson, L. and Ebbinge, B.S. (1988). From the high Arctic to the Baltic: the successful establishment of a Barnacle Goose *Branta leucopsis* population on Gotland, Sweden. *Ornis Scandinavica* 19: 182-189.
- Larsson K. & Forslund P. 1994. Population dynamics of the Barnacle Goose *Branta leucopsis* in the Baltic area: density-dependent effects on reproduction. *Journal of Animal Ecology* 63:954-962.
- Larsson Kjell. Muntlig kontakt. Forskare vid Högskolan Gotland.
- Madsen J., Cracknell G., & Fox A.D. 1999. Goose populations of the Western Pelearctic. A review of status and distribution . Wetlands international Publ. No 48. Wetlands international, Wagening, The Netherlands. National Environmental Research Institute, Rönne, Denmark.
- Svensson S., Svensson M., & Tjernberg M. 1999. Svensk Fågelatlas. Vår Fågelvärld, supplement 31. Stockholm
- SOF 2003, 2002, 2001, 2000. Alla referenser härör ur Skriften Fågelåret som är supplement till Vår Fågelvärld och kommer ut årligen. Sveriges Ornitologiska Förening.

Ringduva

Jägareförbundet hemställer att den allmänna jakttiden för ringduva fastställs till 1 augusti – 31 december för hela landet. Ända sedan starten för ringduvejakten flyttades fram från den 1 augusti till den 16 augusti respektive den 1 september har ändringen ifrågasatts och diskuterats i jägarkåren. Skälet till detta är att nuvarande allmänna jakttid starkt begränsat möjligheterna att jaga ringduva utanför skyddsjaksperioden. Samstämmiga uppgifter ger vid handen att beskattningen av ringduva till mycket stor del förskjutits och alltmer tidigarelagts under hänvisning till skyddsjakt. Att ringduvan - som ett resultat av en allmän jakttid som inte upplevs som meningsfull - i allt högre grad jagas tidigare än vad som gällde när den allmänna jakten startade 1 augusti måste betraktas som mycket otillfredsställande

Jakttiden för en art som förekommer i så stor omfattning som ringduvan bör fastställas så att den blir väl avvägd mellan intresset av att ta till vara en värdefull förnyelsebar naturresurs och intresset av att minska skadegörelse på grödor samt givetvis under största möjliga hänsynstagande till artens biologi. De erfarenheter som nu vunnits visar att denna avvägning med en senareläggning av jakttidspremiären totalt sett inte minskat risken för att det skjuts fåglar som har ungar i bo. Av infogat diagram framgår att avskjutningen av ringduva – i en relativt oförändrad total population – nu är uppe i samma nivå som före jakttidförändringen. Man har alltså i högre grad än tidigare utnyttjat den skyddsjaksperioden. Genom en mera verklighetsanpassad jaktpremiär finns större förutsättningar för att huvuddelen av duvjakten senareläggs i förhållande till vad som gäller i dag. Förbundet ser heller inte något hinder till att ha samma stoppdatum i hela landet. I

sammanhanget ska framhållas att Jägareförbundet är berett att under dessa förutsättningar aktivt propagera för att skyddsjaktstiden inte ska nyttjas annat än i undantagsfall.

Ringduvans avskjutnings- och beståndsindex (från häckfågeltaxeringens hemsida). Avskjutningsindex på vänster axel och staplar. Beståndsindex linje med punkter och höger axel.

Kråka, kaja och skata

Jägareförbundet hemställer att jakttiden för kråka, kaja och skata fastställs till 16 juli – 10 maj för norra området och 1 juli – 30 april för det södra området. Även vad gäller jakttiden på kråka, kaja och skata åberopar förbundet den principiella inställningen att de jaktbara arterna i huvudsak ska beskattas inom ramen för allmänna jakttider. Nyttjandet av skyddsjaksbestämmelser ska ske undantagsvis för att förhindra skada eller annan olägenhet när den allmänna jakttiden av olika skäl inte räcker till. Vidare anser förbundet att erfarenheterna av den ändring av jakttiden som genomfördes i samband med EU-inträdet kraftigt beskurit möjligheten att i viltvårdande syfte decimera kråkfågelstammarna. Jakt i syfte att begränsa en art – i detta fall arter som dels är effektiva predatorer på andra småviltarter och dels orsakar viss skadegörelse inom främst jordbruket – blir som mest framgångsrik om den genomförs innan fåglarna ska börja häcka. Tillgängliga uppgifter angående kläckningstidpunkt för dessa arter visar att kläckning ej förekommer annat än undantagsvis innan de datum som här föreslås som stoppdatum. De föreslagna jakttiderna är enligt förbundets uppfattning en högst rimlig avvägning mellan det jaktliga behovet och de aktuella arternas häckningstid.

Mink

Jägareförbundet hemställer att en allmän jakttid för mink fastställs till 1 augusti – 15 maj för Norrbottens och Västerbottens län samt för övriga landet 1 augusti – 30 april. Vidare att mink utgår ur skyddsjaksbestämmelsen bilaga 4 punkt 1. samtidigt som den skyddsjaktsmöjlighet som förelåg fram till den 1 juli 2001 återinförs.

Jägareförbundet anser att det var fel ur ett etiskt perspektiv att göra minken helt fredlös året om och inte ta någon hänsyn till den mest intensiva yngelperioden. Bakgrunden till detta ställningstagande är att minkens etablering i den svenska faunan måste betraktas som irreversibel. Det vill säga det finns inga realistiska möjligheter att utrota minken i Sverige. Vidare anser förbundet att minken ska betraktas som ett jaktbart djur med ett visst värde och inte enbart ses som ett skadedjur. De arter som förekommer i den skyddsjaktsbestämmelse där minken nu ingår är främst arter som nu har en så låg populationsnivå i Sverige att man genom jakt har praktiska möjligheter att förhindra en etablering och/eller vidare populationsutveckling.

I bestämmelsen finns vidare vissa arter som förekommer i så stor omfattning att de emellanåt orsakar skadegörelse eller sanitära olägenheter i en för samhället och den enskilde oacceptabel omfattning. Förbundet anser att för minkens del väger den djuretiska aspekten tyngre än de motiv som åberopas för övriga aktuella arter. Minken har i skärgården - vilket sedan länge påtalats av skärgårdsbefolkningen och nu även belagts mera vetenskapligt emellertid - en mycket drastisk effekt på fågelfaunan i allmänhet och på koloni- och markhäckande fåglar i synnerhet. Detta är också skälet till att minken tidigare enligt jaktförordningen bilaga 4 dåvarande pkt 17 fick jagas hela året om den förekom på holme eller skär. Vidare fanns denna motiverade skyddsjaktsmöjlighet även inom område för viltuppfödning, hönsgård, fisk – eller kräftodling. Avslutningsvis föreslås en med hänsyn till den sena våren i norra Sverige föreslås en något längre jakttid i Västerbotten och Norrbottens län.

Årsunge av rödräv

Jägareförbundet hemställer att möjligheten till skydds jakt på årsunge av rödräv 1 juli – 30 juni med hänsyn till viltvården återinförs. Fram till år 2001-06-30 fanns det en skyddsjaktsmöjlighet att i viltvårdande syfte jaga årsunge av rödräv hela jaktåret. Skyddsjakten togs bort på Naturvårdsverkets initiativ på, enligt Jägareförbundets mening, synnerligen vaga grunder. I ett remissvar till Jordbruksdepartementet 2001-02-08 över Naturvårdsverkets förslag skrev förbundet följande. ”*Naturvårdsverkets ifrågasättande om jakt på räva kan påverka situationen för annat jaktbart småvilt förvånar Jägareförbundet mycket. Såväl omfattande jägarerfarenheter som rön från viltforskningen har klart visat att en kontinuerlig och konsekvent predator kontroll ger en lokal, positiv effekt på tillgången på övrigt småvilt. Rödrävens stora påverkan på bytesdjuren hare, rådjur och skogsfågel är väldokumenterad. Naturvårdsverket anför att "det är tveksamt om denna skydds jakt har avsedd effekt". För en jakträttshavare som aktivt vill påverka detta förhållande är möjligheten att vid rävgryt eller i andra sammanhang kunna jaga årsunge av räva emellertid ett viktigt komplement. En målmedveten predator kontroll är en betydelsefull viltvårdsåtgärd vid sidan av många andra åtgärder för att gynna småviltet i såväl skogs- som jordbrukslandskapet. Detta har bl.a. påvisats av experimentell viltforskning såväl i Sverige som utomlands. Det finns således inte fog för verkets svepande påstående att jakten eventuellt inte skulle leda till avsedd effekt.*”

Jakten är ett långsiktigt nyttjande av en förnyelsebar naturresurs och en väl fungerande jaktenhet har numera stor ekonomisk betydelse. Skyddsjakten på räv – inklusive möjligheten att reglera antalet årsungar – är väsentlig främst för att skydda fältviltet under förnyngsperioden, skydda stödutsättning av fågel samt att begränsa predationen på rådjurskid. Den lokala effekten av en beskattning av ungrävar är uppenbar och bedömningen av den görs naturligtvis bäst av de som nyttjar möjligheten. Erfarenhet tillsammans med viltforskningen styrker detta. I många fall beskattas viltpopulationer på just kategorin årsungar. Att begränsa rävsstammen kan även ha positiva effekter på andra arter än de jaktbara varav flera återfinns bland de hotade markhäckande fåglarna som exempelvis flera vadararter,

Rivning av bäverdammar

Jägareförbundet har förståelse för att det i vissa situationer kan uppstå problem med bäverdammar i vattendrag som nyttjas för vattenkraftverk. Förbundet anser att detta bäst löses genom att länsstyrelsens tillståndsmöjlighet formuleras så att de kan ge ett flerårigt tillstånd. Förbundet anser dock att det i varje enskilt fall måste ske en prövning även om den bör kunna administreras på ett enklare sätt exempelvis genom ett flerårigt tillstånd.

Svenska Jägareförbundet

Christer Sundquist
Generalsekreterare

Hans von Essen
Riksjaktvårdskonsulent